Enderrock | Joaquim Vilarnau | Actualitzat el 29/06/2019 a les 12:00

Toni Cruz (La Trinca): «Quan l''hermano' venia a la nit el rebíem amb hòsties i puntades»

La Trinca ens revela secrets de músics i de cançons

La Trinca | Arxiu Josep Maria Mainat

La Trinca està d'aniversari. Fa 50 anys que el trio va començar una de les carreres més exitoses de la música en català. Durant tres dies seguits us oferim una entrevista on repassen a la seva manera diversos aspectes de la vida i la trajectòria del grup. Ho fem també a tall de prèvia de l'espectacle d'aniversari *Festa Major XXI* que aquest diumenge se celebra a l'Auditori Espai Ter de Torroella. Avui ens parlen de músics i de cançons.

A "El meu col·legi" hi ha un tros dur, que diu que els mestres ?tot fent la mà morta ens grapejaven'. Això ara mereixeria una denúncia.
Toni Cruz: Ja deuen ser tots morts.
Josep Maria Mainat: Cada dos per tres senties coses dels nanos que estaven interns. Tapaven l'escàndol, venien els pares? Passava molt sovint.

Hem viscut molts anys sentint aquesta lletra i donant-ho com a normal.
T.C: I no ho és, no. Jo estava intern i érem cinc o sis que ens protegíem. I si l'*hermano* venia a la nit el rebíem amb hòsties i puntades. De seguida ens van deixar tranquils.
J.M.M: Un pederasta que té a càrrec seu cinquanta nens dormint? ho té fàcil.
Miquel Àngel Pascual: Molta gent ha trobat normal el que dèiem perquè era el que passava. Era molt habitual!
J.M.M: Jo tinc la imatge de l'*hermano* marista rascant-se els ous amb les mans a la butxaca? Vols fer el favor de no fer el guarro aquí davant?

M.À.P: O gratant-se contra el canto de la taula.

Entre les cançons més votades hi ha "Coses de l'idioma". És feta des de l'observació o des de la imaginació? Existeix el senyor de Santa Coloma?
M.À.P: En realitat sí que hi havia un senyor de Santa Coloma de Farners.
T.C: Sí, però no la vam fer per ell. Però com que era amic nostre es va pensar que era ell? Aquesta la vam treure d'una frase d'una cançó que era una espècie de jota petita que deia ?*ojo vivo*'. I vam anar estirant: ?*ojo vivo*', ?*soplar y hacer botellas*'?

Encara us sabeu les cançons de memòria?
M.À.P: Unes més i unes menys.
J.M.M: Jo si em poso a rumiar, alguna me'n surt, sí.
T.C: Jo en canto alguna al meu nét, que ha sortit cantant. També es diu Toni Cruz.

Quina importància té Jaume Picas en la història de La Trinca?
T.C: Va ser molt important. Quan vam arribar del poble ens va ajudar molt. Ens corregia, ens ajudava molt a fer les rimes? Vam col·laborar molt al *Festa Major* i al *Trincar i riure*. Però va ser més important pel que ens va ensenyar a fer que no pas per les lletres que ens va fer.
J.M.M: Jo vaig aprendre que les lletres han d'estar ben fetes. No n'hi ha prou de fer unes rimes, hi ha d'haver una cadència interna. Ens va ensenyar tècnica.
M.À.P: I seguidament vam descobrir que si una cançó no tenia gràcia, per molt ben feta que estigués la lletra, seguia sense tenir-ne. La rima no arregla res, només és el vestit que li dones.
T.C: Vam deixar de treballar amb ell perquè nosaltres volíem anar cap a una cançó més política i fotre més canya i ell era una mica més conservador.
I Maria Aurèlia Capmany i Jaume Vidal i Alcover?
T.C: També. Hi ha quatre persones que van ser molt importants per nosaltres. La primera, el Jaume Picas. Després, Germán Schroeder, el director escènic. Ens mirava de lluny i ens fotia molta canya, explicant-nos què no fèiem bé. Ens va ensenyar l'estructura del teatre, el ritme, la il·luminació? I els altres dos són Maria Aurèlia Capmany i Jaume Vidal i Alcover.

Amb ells dos sobretot vau fer el *Ca-Barret* i el *Trincameron*.
T.C: Sí, però ens vèiem sovint. Ens van ajudar molt en altres discos.
J.M.M: El Jaume Vidal considerava que érem xarons. Per exemple, ens deia que en una cançó no es podia dir la paraula ?calçotets'.
M.À.P: Però era el versificador, el poeta perfecte.
T.C: Al *Trincameron* hi ha uns continguts molt bons. Tant pel que fa a les històries que explica com a les rimes.

Quina importància tenien els músics? Heu treballat amb els millors. Al directe del *Nou de Trinca* hi coincidien Francesc Burrull, Manel Camp, Ricard Roda, Pipo Tudurí, Pedrito Díaz, Robert Armengol, Rafael de la Vega, Josep Maria Bardagí, Joan Albert Amargós?
M.À.P: Una crítica ens va dir que tenir aquests músics era un luxe asiàtic. I tenia raó.
J.M.M: Quan fèiem espectacles tipus revista tocàvem amb una orquestra. Quan vam tornar al concepte de concert vam tenir clar que havíem de sonar molt bé. Treballàvem amb **Francesc Burrull** i ell va ser qui va portar els músics.

La censura es va portar bé amb vosaltres?
T.C: Sí. Només ens devien censurar quaranta o cinquanta cançons.
M.À.P: Com a tothom.
J.M.M: Recordo que hi havia una persona que treballava a la censura que ens tractava amb paternalisme. Li devíem caure bé i ens deia: "Això no ho heu de fer, heu de ser més fins?".

Hi va haver molta autocensura?
J.M.M: Sí, sempre. Sempre que escrius una cançó que ha de passar censura ja t'estàs de posar segons quines coses.
T.C: A punt d'estrenar *Mort de gana show* sabíem que hi havia una cançó que no passaria que era

"L'últim tango a Manresa". I en vam canviar tota la lletra i vam fer com si parléssim d'una truita a la francesa. I a l'espectacle cantàvem la lletra original excepte si ens avisaven que hi havia policia a la sala, que cantàvem la truita. La gent no ho entenia però no passava res.